Štev. 283 V Trstu, v četrtek 16. oktobra 1919 Letnik XLV

EDINOST

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov *mm* po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Dr. Pavlović vrnil mandat regentu

Pričakuje se skorajšnja rešitev krize

BELGRAD, 10. Danes dopoldne ob pol 11 je bil predsednik Narodnega predstavništva in designirani ministrski predsednik dr. Draža Pavlović v avdijenci pri regentu, kateremu je po referatu o odgovoru opozicije vrnil mandat za sestavo novega kabineta.

BELGRAD, 10. Uredništvo »Pravde« je izdalo lepake z naslovom: »Odgovor opozicije na vabilo gosp. dr. Draže Pavlovića.« Glasom teh plakatov zahteva opozicija nastopno: 1. G. dr. Pavlović naj spremne vso ministrsko listo g. Trifkovića, 2. G. dr. Trifković bo ministrski predsednik brez portfelja. 3. Avtonomija za Hrvatsko in Slovenijo ter imenovanje bana po kralju. Poleg teh lepakov je nalepila »Tribuna«, glasilo radikalne stranke, plakate s to-le vsebino: Besede »Pravde« na njenih današnjih plakatih so lažnjive. Berite »Tribuno«!

BELGRAD, 10. Včeraj popoldne so se sestali nekateri mlajši člani Narodnega predstavništva, ki predstavlja levico poedinih klubov, ter se posvetovali, kako bi se mogel doseči sporazum med posameznimi strankami, posebno pa med demokratsko zajednico in radikalci, da se vendar enkrat že reši ministrska kriza, omogoči redno parlamentarno delo in prične končno že enkrat voditi močno državno politiko. Na tem sestanku so se zborovalci zedinili na to, da se bodo ta posvetovanja tudi nadaljevala.

Afera Protić - Nedvib Draga.

BELGRAD, 10. »Demokratija« poroča pod naslovom »Protić - Nedvib Draga«: V parlamentarnih krogih je povzročila veliko zanimanje afera gosp Protića in Nedvib Drage, znanega vodja Arnavtov, katerega si je naš narod ohranil v živem spominu - sled njegovih krvoločnosti in krivic še izza turških časov. Nedvib Draga je posekal neki gozd v vrednosti nad 2 milijona dinarjev. Pravni odbor v direkciji vojnega plena je kot najmerodajnejši faktor v tej zadevi sklenil, da posekana drva ne more pripustiti temu Arnavtu v last brez odškodnine. Gosp. Protić je z intervencijo nekega gosp. Petrovića ta sklep odbora ovrgel na škodo naše države in v korist temu Arnavtu. »Demokratija« obljublja, da bo priobčila vse dokumente g. Protića na korist Arnavta in na škodo države v pravi luči.

Reševanje krize se pospeši.

BELGRAD, 10. Za jutri se v političnih krogih pričakuje nov odlok glede reševanja krize, vsled česar je pričakovati, da pride do hitrejšega tempa pri reševanju.

BELGRAD, 10. Danes je vladala v Belgradu velika razburjenost, ko so se razširili glasovi, da snujejo Narodni klub, radikalci in klerikalci polom države.

Trifkovićeve namere.

BELGRAD, 10. K programu Trifkovićeve kombinacije doznavamo še te posamičnosti: na Hrvatskem se je imela uvesti popolna premena režima. Dosedanjim štirim poverjeništvom bi se imela dodati še štiri t. j. za trgovino, narodno zdravstvo, socijalno politiko in finance. Ta štiri poverjeništva bi priznavala centralno vlado le, v kolikor bi od nje dobivala primerna navodila. Dosedanja takozvana avtonomna poverjeništva bi bila nasproti temu popolnoma neodvisna od centralne vlade. Uprava Hrvatske bi se vodila potom posebnega poverjeniškega sveta, ki bi mu predsedoval ban, odnosno podban. To bi bil torej v Zagrebu popolen ministrski kabinet Narodnega kluba, ki si je v paktu pridržal tudi pravo, designirati bana in podbana, tako da bi se na ta način postavil naravnost na što stopnjo s krono. Za Bosno predvideva pakt uvedbo starega avstrijskega ključa po verah. Predsednik vlade bi moral biti pravoslavne vere, a poverjeniki štirje pravoslavni, trije muslimani in dva katolika. Sporazum glede vojske forsira pakt v rečenici, da bo Trifkovićeva vlada z zakonom uredila ujedinjenje vojske in modernizirala krivični vojaški zakon in krivičen postopek. Karakteristično je ta pakt tudi v vprašanju agrarne reforme. Prehodne odredbe se imajo uzakoniti, a ostale sistirati. Pridana je omejitev, v kolikor se protivi prehodnim odredbam, ali zna se, da je ta omejitev samo formalnega značaja. Interesanten je pakt glede valutne reforme. Zakonskim potom je treba urediti vprašanje emisijske banke na »pravični bazi« in se bo pozneje začelo z reformo samo. Druge točke so same fraze. Tako je v paktu n. pr. rečeno, da se preprečuje uvoz avstrijskih kron policijskim potom, kakor da bi bil do sedaj ta uvoz prost, da se bo vlada brigala za izdelavo poboljšane državne uprave z g. Protićem kot ministrom notranjih del, z g. Trifk[illegible]em kot ministrom pošte, z g. Krnicem kot ministrom prehrane, g. Velizarjem Jankovićem kot finančnim ministrom; da se bo brigala za slučaj, da pripade Reka nam, za organizacijo naše uprave in za prehrano ljudstva na Reki. Najznačilnejša rečenica v paktu pa je konečno ta, da bo vlada, ako bi ona izvršila volitve, jih izvršila svobodno. Ta rečenica pokazuje veleinteresantno notranjo zvezo s službenim komunikejem, objavljenim o vzrokih neuspeha Trifkovićeve kombinacije.

Razpor pri radikalcih.

BELGRAD, 10. V Radikalnem klubu se je dvignila radi pogojev, ki so jih postavile aliirane skupine dr. Pavloviću, velika burja in oster prepir med takozvano »ministrsko kliko Protićeve in Jovanovićeve grupe« ter mlajšimi elementi, ki odkrito izjavljajo, da so bili prevarani. Danes popoldne je imel Radikalni klub sejo, v kateri je prišlo do neobičajno ostrega spopada med obema skupinama. Ni čudi, da se je začelo včeraj v parlamentu govoriti, da je izstopilo iz Radikalnega kluba okoli dvajset članov, ki ne marajo več prenašati Protićeve politike.

Zgornja poročila prihajajo iz krogov JDS. — Prip. ur.

Smrtna kazen za tatove in tihotapce.

BELGRAD 9. Vlada bo v kratkem izdala stroge odredbe proti tatvinam na železnici in tihotapljenju ob mejah. Za krivce bo uvedena smrtna kazen, ki jo bodo izrekala vojaška sodišča v Ljubljani, Zagrebu in Novem Sadu. Pravtako bodo ojačene obmejne straže.

Ustanovitev brodarskega sindikata SHS.

BELGRAD, 10. Iz ministrstva saobračaja se poroča: Ministrstvo saobračaja je v svrho eksploatiranja državnega plovitbenega parka ustanovilo brodarski sindikat SHS, ki obstoji iz sedanje srbske brodarske družbe in iz bančnega konzorcija, ki že obstoja. V ta sindikat se bodo sprejele tudi nove bančne institucije in tudi privatne osebe, katerih narodnost in pripadnost k državi SHS so dokazane, in ki nameravajo svoja denarna sredstva plodonosno naložiti pri tem sindikatu. Prijave se sprejemajo do 20. t. m. Vse naročbe, bodisi da so v zvezi z našo pomorsko ali rečno trgovino, naj se odslej naslavljajo na brodarski sindikat SHS. Kontrolo nad sindikatom bo prevzelo ravnateljstvo rečne plovbe ministrstva saobračaja.

»Jutranji List« o vzrokih ustavitve osebnega prometa na progi Zidani most—Zagreb—Sisak.

ZAGREB, 10. Današnji »Jutranji List« prinaša neke informacije o ljubljanski direkciji železnic SHS. Glasom teh informacij je ta direkcija kriva ustavitve osebnega prometa na progi Zidani most—Zagreb—Sisek. List smatra postopanje ljubljanske direkcije za skandalozno in obeta za jutri poseben članek o tem vprašanju.

Mezdne zahteve ljubljanskega tiskarskega osobja in sorodnih strok.

Ljubljansko tiskarsko osobje je v svojem in v imenu uslužbencev sorodnih strok izročilo delodajalcem spomenico, v kateri zahteva: 1. povišanje plač, in sicer kvalificiranemu osobju za 150 do 200 kron, pomožnemu osobju za 100 kron in valencem za 50 kron na teden in osebo. 2. Zvišanje doklad za nočno delo, pogajanja o obnovi tarifne pogodbe, ki poteče koncem tega leta, se morajo začeti sredi novembra in končati do 31. decembra 1919. Ustanoviti se ima paritetna komisija, obstoječa iz petih članov pomočništva, ki naj skrbi za redno in času primerno regulacijo prejemkov. Kot rok za dokončanje pogajanj je bil določen 11. oktobra opoldne.

— Kakor se nam sporoča, ljubljanski listi baje niso izšli v ponedeljek in ne v torek. Če je ta vest resnična, se pogajanja niso dokončala v določenem roku.

D'Annunzio se umakne z Reke.

PARIZ, 10. »Chicago Tribune« poroča z Reke: Tukaj se širi govorica, da se je D'Annunzio dogovoril z vojvodom D'Aosta, da bo zapustil s svojimi četami Reko in da bodo mesto zasedle italijanske čete. Dopisnik naglaša, da bi bila večina prebivalstva zelo zadovoljna z D'Annunzijevim odhodom. Odkar je on dospel na Reko, je draginja zelo narasla. Dasiravno se blokada ne izvršuje z vso strogostjo, je vendarle dovolj učinkovita.

Mirovna konferenca.

Prodaja nemških ladij razveljavljena.

PARIZ, 15. (S.) Vrhovni medzavezniški svet je odobril besedilo note, ki se pošlje nemški vladi. Nota zahteva od nemške vlade, da izroči zaveznikom in pridružencem ladje, ki jih je med vojno odstopila raznim inozemskim družbam in ki se sedaj nahajajo v nemških lukah, ker se smatra prodaja za razveljavljeno. — Vrhovni svet je tudi odobril besedilo vabila nevtralnim državam na sprejem pogodbe Zveze narodov. — Vrhovni svet je končno odobril odgovor na noto nemške delegacije glede memelskega zemlja. Zavezniki izjavljajo, da se niso dolžni pogajati o usodi Memela z Nemčijo, ki se je odrekla pravicam do tega ozemlja. Rešitev tega vprašanja se tiče edinole zaveznih in pridruženih držav.

Italija in Anglija še niste poslali listin o odobritvi mirovne pogodbe.

PARIZ, 14. (S) Tajnik mirovne konference še ni dobil listin o odobritvi s strani angleške in italijanske vlade. Smatra se, da se bo vršila izmenjava odobritev v začetku prihodnjega tedna.

Rok za odpravo sovražnosti.

PARIZ, 14. (S) Senatova komisija za zunanje zadeve je odobrila nekatere izpremembe v zakonskem načrtu, ki določa rok za odpravo sovražnosti. Razveljavila je tudi določbo, po kateri bi bil določen za odpravo sovražnosti oni dan, na katerega se objavi v »Journalu Officiel« zakon, ki pooblašča predsednika Poincareja, da odobri mirovno pogodbo. Komisija pa predlaga, naj se določi dan, v katerem se izda zakon.

Paul Tirand, komisar in predsednik medzavezniške komisije za Poreuje.

PARIZ, 14. (S) Paul Tirand, visoki funkcionar v državnem svetu, je bil imenovan za visokega komisarja v porenskih pokrajinah in za predsednika medzavezniške komisije za porensko ozemlje.

Amerika ne popušča.

RIM, 14. Listi poročajo iz Pariza, da je izjavil ameriški odposlanec Polk italijanskemu delegatu Scialoji, da predloži novi načrt za rešitev reškega vprašanja ministru Lansingu, kateri se bo lahko pogajal, če se bodo v načrtu spoštovala načela, ki jih je Wilson proglasil.

Iz Čehoslovaške.

Francosko-čehoslovaški dogovor.

PARIZ, 14. »Petit Parisien« pravi, da se je sklenil začasen dogovor, ki ima namen zajamčiti francosko-čehoslovaško zbližanje in ki se predloži parlamentu v odobritev v sporazumu s čehoslovaškimi odposlanci.

Ljudsko sodišče proti oderuhom.

LJUBLJANA, 11. V češkoslovaški narodni skupščine se je te dni predložil zakonski načrt, glasom katerega se bodo takoj po celi deželi osnovala ljudska sodišča proti oderuhom, veriženim trgovcem in skrivalcem življenskih potrebščin. Ta ljudska sodišča bodo sestavljena iz delavcev, kmetov, uradnikov in malih obrtnikov. Pri volitvi teh ljudskih sodnikov se bo moralo gledati na njihovo osebno poštenje, neomadeževanost in značaj. Ljudska sodišča bodo mogla izreči kazen do 20 let ječe in 2 milijona kron globe ter zapleniti tudi celo premoženje obsojenega oderuha. V mestih, kjer se oderuštvo zelo razširi, se more proglasiti preki sod. — To je enkrat pravo sredstvo proti nesramnim izkoriščevalcem splošnega pomanjkanja! Ljudstvo trpi, ljudstvo naj sodi! Potem bo oderuhom in veriženikom, ki jim zaspani in korumpirani birokratični aparat ne more do živega, hitro odklenkalo.

Demisija finančnega ministra Horačeka.

PRAGA, 14. Predsednik čehoslovaške republike je sprejel demisijo finančnega ministra drja. Horačeka in imenoval za njegovega naslednika Cuna, poslanca v narodni skupščini.

Iz Rusije.

Napredovanje severozapadne vojske.

HELSINGFORS, 15. (S.) Polkovnik Bermond je obnovil ponudbo za premirje, katero so prej Livonci odklonili. Severnozapadna vojska napreduje in je dosegla Weinarn, Moloskoviče ter Michenin, med Jamburgom in Gačino.

Severnoruska vlada.

CURIH, 14. Govorilo se je, da si je pred kratkim ustanovljena vlada zapadne Rusije stavila za nalogo osvoboditev Rusije izpod boljševiškega tiranstva. Omenjena vlada ima baje reakcijonarne namene, kakor pišejo nemški listi, in namerava potlačiti neodvisnost malih baltiških držav, nastalih po ruskem razpadu, ter doseči Denjikinove čete.

Nemško časopisje pravi, da so Livonci bridko razočarani vsled spletek domnevne zapadnoruske vlade. Grof Pahlen zastopa navidezno civilne oblasti, proglasi pa nosijo podpis polkovnika Bermonda Awaldova. Ta polkovnik je gotovo glavni voditelj gibanja. Pravijo, da je dobil Bermond od generala Judeniča nalog, poraziti boljševike; on pa baje ni hotel začeti ofenzive proti boljševikom na narvski fronti in se skuša sedaj združiti s četami generala Denjikina.

Zdi se, da se je del čet baltiške straže združil z Bermondom. Nemci upajo tako dobiti ona ozemlja, katera jim je obljubila Livonska in katerih do sedaj še niso dobili. Nemški listi pristajajo na dejstvo, da je general von der Goltz izdal svojim četam ultimatum, kar pa pomenja, da je oblast tega generala postala prevarljiva; čeravno določa ultimatum le kratek rok, se ne bodo nemške čete, ki so zopet pričele sovražnosti, pokorile generalovim ukazom.

Protiboljševiški atentat v Moskvi.

CURIH, 14. Neko sporočilo iz Berolina pravi, da se je med pogrebom ruskih boljševikov, kateri so bili pred kratkim ubiti v Moskvi, izvršil nov atentat, ki je povzročil približno 30 osebam smrt. Pooblaščeni krogi trde, da dokazuje ta dogodek, da je narod sit boljševiške vladavine. Vest o Lenjinovem padcu kroži tudi v Berolinu.

Padec Pskovega.

LONDON, 15. (S.) »Daily Mailu« poročajo iz Revala: Predstraže čet generala Judeniča so zasedle Bolesovo, 50 milj od Petrograda. Druge čete stoje 3 km pred Lugo, ki je sedaj že najbrž padla. Rusi so prehodili 15 milj v 24 urah in zavzeli Pskovo 13. t. m. zjutraj. Vojska generala Judeniča je ujela 1600 vojakov ter zaplenila 9 topov in veliko vojnega materijala. Ofenziva se nadaljuje na fronti, široki 100 milj.

Izpraznitev baltiških pokrajin.

CURIH, 14. Nemško časopisje napada entento zaradi druge note glede baltiškega vprašanja. Listi naglašajo, da si te dve noti nasprotujete: z ene strani poziva ententa Nemčijo na sodelovanje pri skupni akciji proti ruskemu boljševištvu, z druge strani jo obdolžuje, češ da ni znala preprečiti delovanja generala von der Goltza, ki je pa vendar tudi popolnoma protiboljševiško.

Toda vlada je popolnoma drugačnega mnenja. »Frankfurter Zeitung« izjavlja odkrito, da ni vladi nikakor po volji nota glede baltiškega vprašanja zaradi njenega osornega tona. Glede druge note pa izjavlja nemška vlada, da odgovarja njen ton pravilom mednarodne uljudnosti in da odpira pot če že ne k skupnemu delovanju, pa vsaj pogajanju. Nemško vlado je tudi zadovoljil ententni predlog, da se pošlje na lice mesta komisija.

Zadnje vesti iz pozorišča rusko-nemških operacij na Kuronskem iz livenskega vira pravijo, da je general Bermond izjavil, da je preprečil estonski napad, ki je ogrožal njegove čete s strani. Da prepreči nadaljnje prelivanje krvi, poziva Lövenfeld na pogajanja o skupnem cilju: boju proti boljševikom. In res so se nemško-ruske čete izgovarjale, da nameravajo napasti Rigo zato, ker jim Livonci zapirajo pot na pohodu proti Petrogradu.

Angleški ultimatum polkovniku Bermondu.

HELSINGFORS, 14. (S.) Poveljnik angleških pomorskih enot na Baltiškem morju je poslal včeraj polkovniku Bermondu, čigar čete so zasedle riška predmestja noto, v kateri ga poziva, naj izprazni mesto do danes opoldne. V nasprotnem slučaju se otvori na nemške baltiške čete topovski ogenj.

General Eberhadt prevzel poveljstvo von der Goltzovih čet.

CURIH, 14. (S.) Iz Berolina poročajo: General von der Goltz je baje predal 10. t. m. poveljstvo Eberhardtu; von der Goltz se vrne baje v najkrajšem času v Berolin.

Odgovor na Fochovo noto.

CURIH, 14. (S.) Državnozborska komisija za zunanje stvari se je sestala danes da prouči odgovor na noto maršala Focha glede izpraznitve baltiških pokrajin.

Prestolonaslednik zvrača odgovornost na druge osebe.

CURIH, 14. (S.) Iz Berolina poročajo: Prestolonaslednik je poslal Rechbergu, svojemu bivšemu ordonančnemu častniku, pismo, v katerem hoče upravičevati svoje delovanje med vojno. »Že dolgo pred vojno — piše prestolonaslednik — sem poskušal vplivati na diplomacijo, da bi se našlo sredstvo, s katerim bi se mogla pobiti nevarnost predstoječe vojne; v jeseni leta 1914. sem uvidel, da se vojna ni mogla več dobiti z vojaškimi sredstvi. Izrazil sem čestokrat svoje mnenje, da si je treba prizadevati, da se podpiše mir s Francijo, in bil sem naklonjen žrtvovati marsikaj, da bi se ta namen udejstvil.« Prestolonaslednik izjavlja, da je obžaloval pomankanje političnih navodil, kar ni dovoljevalo, da bi se sklenil z Anglijo mir potom gospodarskega kompromisa. Končno pravi, da bi se rad opravičil očitanja, da je on podaljšal vojno, dodaja pa, da hoče počakati, da zvrne odgovornost na druge osebe.

Iz Poljske.

Boji proti boljševikom.

VARŠAVA, 15. (S.) Uradno poročilo poljskega vrhovnega štaba pravi, da so poljske čete odbile boljševiške napade in ujele 50 boljševikov. Sovražnik da je pustil na bojišču mnogo ranjencev in mrličev. (Kje se je vse to zgodilo, ne vemo, ker imena v brzojavki agencije »Stefani« so, kakor po navadi, popolnoma spačena. Pr. ur.). Sovražni poizkus, da bi prešel reko Dvino pri Dvinskem, se je ponesrečil vsled ognja naših topov in strojnic. Na volinjskem bojišču je naš oddelek porazil sovražnika južno od Oleweska. Naše čete so ujele veliko število vojakov in zaplenile mnogo vojnega materijala. Na ostalem bojišču živahno delovanje boljševiških predstraž.

Iz Nemške Avstrije.

Pogajanja za novo koalicijo.

TRBIŽ, 14. Vse stranke so si izvolile svoje odbore, katerim predseduje Seitz, in kateri vodijo pogajanja za novo koalicijo. Doktor Renner in podkancelar Fink sta se udeleževala pogajanj samo kot svetovalca. Razprava se vrši v polnem redu. Vladajo seveda razna mnenja, katera se skušajo strinjati. Kar se tiče bodočega finančnega načrta in oboroženih sil, so bili vsi soglasni, v delavskih svetih se sedaj razpravljate nova sestava in upravna reforma. O novi sestavi se bo sklepalo na podlagi določeb meddeželne seje, ki je bila sklicana minulo nedeljo.

Koalicijski kabinet na Dunaju.

BASEL, 14. (S.) Iz Dunaja poročajo: Listi pišejo, da so se pogajanja za dosego sestave koalicijskega kabineta dokončala pozno v noči z ugodnim izidom, kateri se predloži za odobritev.

Iz Madžarske.

Kako skrbe boljševiki za-se.

BUDIMPEŠTA, 10. Policija je v hotelu »Hungaria« izvršila preiskavo pri bratu bivšega ljudskega komisarja Tibora Samuelyja. Našli so za pol milijona kron dobrega zlata, srebrnega jedilnega orodja tudi za pol milijona kron, mnogo perila in obleke s knežjimi in grofovskimi monogrami, antične predmete in cerkveno opravo.

Grške čete zapuste Smirno.

RIM, 14. »Idea Nazionale« sporoča, da zapusto grške čete baje v kratkem Smirno in da prepuste mesto medzavezniškim četam.

Zasedba Tracije po zavezniških četah.

SOLUN, 13. (S.) Zakasnelo. Grški glavni stan poroča: Danes so se začeli opremati nekateri oddelki devete grške divizije, ki bo zasedla okraj Zante.

Celo zapadno Tracijo bodo bolgarske čete izpraznile po mirovnih pogojih. Zasedle jo bodo zavezniške čete pod poveljništvom generala Charpyja. Bolgarske čete so se že začele umikati.

Iz Amerike.

Wilsonovo zdravstveno stanje.

WASHINGTON, 14. (S.) Predsednik Wilson je imel včeraj nemirno noč; trpel je na vnetju predmehurnih žlezi. Njegovo splošno zdravstveno stanje pa je precej dobro.

WASHINIGTON, 15. (S.) Snočno sporočilo o Wilsonovem zdravstvenem stanju pravi: Predsednik se ni mogel celi dan pomiriti; nocoj je nekoliko bolji. Zdravnik Greyson je izjavil, da se je po zaslugi strokovnjaka vnetje predmehurnih žlez zmanjšalo.

(Ne vemo, katere bolezni bodo še diagnosticirali ti zdravniki političkega kova. S prva je bil bolan na živcih, potem v glavi, nazadnje se mu je zmešalo, zatem so začeli govoriti o bolnem srcu in arterijah in sedaj smo že prišli na spodnje dele telesa. Morda pridemo kmalu h koncu s temi političnimi boleznimi. Pr. ur.)

Izgon Turkov iz Švice.

BERN, 15. Talaat paša, bivši turški veliki vezir, ne bo mogel v Švico, kakor je upal, ker je zvezni svet sklenil, da mu ne da dovoljenja. Druge politične osebe, ki se nahajajo v Švici, so dobile nalog, da zapuste švicarsko ozemlje, ker se zdi, da niso prišli samo iz zdravstvenih vzrokov, kakor so dokazovali.

Vsled tega sklepa, bosta odpotovala Diemail beg, ki se nahaja v Terrihotu, in Ismail Kakki paša, ki se nahaja v Davosu. Vsi ti ljudje se zbirajo v Nemčiji, odkoder odpotujejo ob primernem času v Turčijo.

»Tribune de Geneve« zagotavlja, da bo Talaat beg takoj odpotoval v domovino.

Bivši perzijski šah pa se bo nastanil stalno v Švici, ker je zvezni svet zadovoljil njegovi želji in ker je tudi teheranska vlada izrazila, da nima ničesar proti temu. Bivši šah se bo nastanil v Montrauxu.

Iz Italije.

Zvišanje voznih cen za osebni promet.

RIM, 14. V kratkem se razglasi ministrski odlok, s katerim se zvišajo vozne pristojbine za potnike v prvem razredu za 70%, v drugem za 50% in v tretjem za 30%.

Crespi se odreče svojemu mestu v italijanski delegaciji.

RIM, 14. Te dni se je nahajal Crespi v Rimu, kjer se je pogovarjal z ministrskim predsednikom in ministrom za zunanje zadeve. Že tekom svoje bolezni je Crespi stavil vladi svoje mesto na razpolago, toda njegova misija ni bila sprejeta. Sedaj je zopet predložil svojo demisijo, ki je bila z ozirom na njegovo bolezen tudi sprejeta.

Krvav spopad med avstrijskimi in romunskimi vojnimi ujetniki.

RIM, 14. (Po »Secolu«.) V ujetniškem taboru v Avezzanu je prišlo med avstrijskimi in romunskimi vojnimi ujetniki do krvavega spopada. Ko je bila že blizu ura prostega izhoda, se je slišalo iz ujetniškega tabora nekoliko strelov. Bil je to začetek pravega plemenskega boja med romunskimi legijonarji in Avstrijci. Nekoliko italijanskih častnikov je skočilo pogumno med borilce, in samo njih zasluga je, da ni prišlo do še žalostnejših posledic. Romuni so vdrli oboroženi s puškami in bodali, med avstrijce in začela se je krvava bitka, tekom katere so bili trije ubiti in veliko ranjenih. Tekom boja so razdrli nekateri avstroogrski ujetniki, ki so bili povsem brez moči, ker niso imeli orožja, mreže, s katerimi je bil ograjen njihov oddelek, in zbežali na polje. Uvedla se je preiskava, tekom katere se je ugotovilo, da so Romuni že zdavnaj pripravljali napad in si priskrbeli orožje. Že od minolega marca je bil ta tabor določen za romunske legijonarje. Toda že nekoliko časa sem so se začeli pošiljati med romunske legijonarje tudi avstroogrski podaniki, ki pa se niso hoteli odreči svojih načel in niso hoteli postati legijonarji. Legijonarji prepevajo večkrat romunske narodne pesmi, kar seveda ni všeč tistim, ki so ostali še vedno pristaši bivše habsburške monarhije. To je bil baje vzrok spopada. — Celo poročilo je precej čudno. Najprej se govori o avstrijskih ujetnikih, potem se govori o romunskih ujetnikih, potem se govori o romunskih legijonarjih in avstrijskih ujetnikih in končno o romunskih ujetnikih in avstroogrskih podanikih. Kako so prišli romunski ujetniki v Italijo?

Tittoni imenovan za italijanskega zastopnika v Zvezi narodov.

RIM, 14. »Gazzetta Ufficiale« javlja, da je kralj imenoval Tomaža Tittonija za italijanskega zastopnika v svetu Zveze narodov.

— Francijo bo zastopal v svetu Zveze narodov Leon Bourgeris.

PODLISTEK

Za staro pravdo. (14)

Avgust Šenoa: Seljačka buna. — Zgodovinska povest iz XVI. stoletja.

Ob robu vasi stoji sredi slivnjaka kmetska hiša, poleg nje hlev, lopa in senik. Bela je, kakor snaha na belo nedeljo, lepo pokrita s svežo slamo. Slivnjak je gost, solnce brli samo po slemenu hiše, samo po vršičkih dreves, niže spodaj pa je sam prijeten hlad. Ob lesenem pristrešku stoje v zemlji velika vrata. To je klet, a pri vratih miza in dve leseni klopi. Pod slivnikom na trati se prekucujejo otroci okrog dremajočega kodrastega psa; na stopnicah pristreška sedi mačka in si čisti s taco beli obraz, iz bližnjega hleva pa moli krava svojo radovedno glavo. Vidi se, da vlada tukaj božji blagoslov in človeška sreča, in ta tiha sreča se odseva najlepše na rdečih licih lepe močne žene, katera gleda, opirajoč se na gole, polne lakte, s pristreška s črnimi očmi v ta kotiček domačega blaženstva. Njena polt je bela, kakor je bela njena halja, ustnice polne in rdeče kakor gosto nanizane koralje, ki ji padajo doli na bujne prsi; na polnem licu ne najdeš nobene gube, v vranjih laseh, zbranih pod medenim glavnikom, niti enega sivega laska; ob dolgih trepalnicah, ob bujnih ustnicah zaigra včasih nasmehljaj ter ti pokaže bele zobe, in ta nasmehljaj ti pravi, da je ta hip zatrepetalo srce od veselja. Toda oko ji živahneje zasije, ko obstane na človeku, ki stoji v veži ob mizi v veseli družbi. Ni več mlad, ali močan je in postaven. Visok je tako, da se mora pregniti pod cerkvenimi vrati. Izpod bele odprte srajce se kažejo široke prsi, kakor bi jih bil zvil iz železa, na vitkem vratu sedi okrogla glava. Plavkasti lasje so mu ostriženi, brada obrita, samo po močnih ustnicah se spuščajo dolgi svetli brki, najlepši okras širokega, dolgega obraza, iz katerega sta žareli dve temni, modri očesi, kakor dva kresa na hribu. Moj Bog, koliko burje je prešlo preko tega obraza, koliko dežja ga je pralo, koliko vročine peklo. Mrko je, rekel bi, zlito iz medi, toda lepo, krepko, kakor pri junaku. Mož nima na sebi drugega nego srajco, hlače in nove opanke. Brškone je doma. Z levim laktom se je uprl ob hišni zid, na desni se je oprl, eno nogo je prekrižal čez drugo. Tako stoji in gleda mirno tri može, ki se pomenkujejo pri polnem vrču »goljaka«. Malo govori, pazljivo posluša, zdaj se zamisli, zdaj nasmehne, zdaj potegne pošteno iz vrča.

— A kaj se je to pri vas na Susjedu zmešalo? — je vprašal človek z jasnim glasom vitkega temnopoltega bahača, stisnjenega obraza, ki je, sede na klopi, mahal z nogama, da mu se vidijo fini tanki čevlji in bele vezene hlače.

— E, — odgovori bahač, pomaknivši črno čepico na levo in odžene muho z žametastega telovnika, »selimo se, boter Ilija, to je, naša stara in gospodična Sofika, Kata in Anastazija se selijo; jaz in Kastelan gospod Franjo Puhaković ostaneva za seme na Susjedu. Tako je naša milostiva gospa Uršula ukazala. Ona odide jutri ali pojutrišnjim v Stubico.«

(Dalje.)

„Srbska Zora" o D' Annunzijevem podjetju.

»Il Gazzettino« je posnel izvajanja sarajevske »Srbske Zore« o D'Annunzijevem podjetju. Benečanski list se seveda ne strinja z mnenjem »Srbske Zore«, ki vidi v D'Annunzijevem podjetju imperijalistične namene in trdi, da je trogirski dogodek v tesni zvezi z D'Annunzijevim pohodom na Reko. Strinja se pač z izvajanji »Srbske Zore«, ko pravi: »Veliki pesnik Gabriele D'Annunzio, ki je opeval ob priliki srbske katastrofe v vzvišeni odi slavo srbskega naroda, se je postavil na čelo Italijanom, ko so navdahnjeni z najvročim domoljubjem in ko žele vzpostaviti za Italijo na Sredozemskem morju staro veliko rimsko cesarstvo.« List pripominja, da je člankar prav dobro razumel namen D'Annunzijevega podjetja. Vprašali bi le, ali ni vzpostavitev rimskega cesarstva istotoliko, kolikor imperijalizem!?

In takšen »idealist« je po mnenju »Srbske Zore« tudi D'Annunzio. »D'Annunzio je personifikacija današnjega duha italijanskega naroda,« pravi list. »On je postal že zdavnaj polubog vsled čara svojega južnega temperamenta. Njegovi junaški in neumrljivi pohodi na Dunaj, Kotor in Pulo so postavili na njegovo glavo cesarski lavorjev venec. V boju za udejstvitev narodnih idealov se je boril z isto vero z istim junaštvom s peresom in z mečem in si je pridobil od zaveznikov največja vojaška odlikovanja. Njegov pohod na Reko se lahko smatra za šalo, toda ta pohod je globoko vkoreninjen v srca vseh Italijanov. In ravno radi tega se v Italiji ne na dvoru, ne na vladi, ne v parlamentu, ne čudijo temu pohodu, ki mu mi ne poznamo važnosti — kakor je razvidno iz uradnih in poluradnih vesti — in ne upoštevamo, kakor bi morali.«

»Srbska Zora« svari jugoslovanske političarje, »naj ne podcenjujejo važnosti in posledic tega pohoda s prelahkoumnim sarkazmom. Jugoslavija ne stavlja D'Annunzijeve činu nasproti drugega, nego vladno krizo, parlamentarno paralizo, nedelavnost uprave, silno padanje valute, spore med strankami in nekatere banalne resolucije javnih zborovanj.«

Pripomb lista »Gazzettino« bi sploh ne posnemali,

Tako pripominja tudi »Gazzettino«, »da Italija ne želi drugega nego živeti v miru, celo v bratskem prijateljstvu s Slovani, toda noče se odreči ne danes ne nikdar varnosti svojih meja, odrešenju vseh svojih sinov. Tajna simpatija naroda in vojske za D'Annunzijevo podjetje ne obstoja v fantastičnih imperijalističnih sanjah, temveč v tem omenjenem programu pravičnosti in lojalnosti, radi katerega je Italija stopila v vojno. Ne zaradi mržnje proti drugim, temveč zaradi ljubezni k bratom, ki so že preveč dolgo ječali pod tujim jarmom, si hoče Italija pridobiti svoj mir brez okrnitev. »Mir ne bo okrnjen,« je rekel D'Annunzio, čim je diplomacija pokazala, da ga hoče okrniti.

Domače vesti.

O razpisih zdravniških mest. S Krasa smo prejeli: »Minulo nedeljo so razpisali nekateri civilni komisarijati v zasedenem ozemlju natečaje za več zdravniških mest, kakor v Postojni, Divači, Nabrežini, Komnu itd. Skrajno potrebno je, da se takim obsežnim občinam preskrbi zdravniška pomoč in upajmo, da so pogoji razpisa dovolj ugodni, da se oglasi zadostno število zdravnikov za vsa razpisana mesta. Glavni del tega troška prevzame z ozirom na javni blagor državna uprava, ker ni verjetno, da bi posamezne kraške občine same zmogle dotični trošek. Ali nerazumljivo nam je, da se niso v onih razpisih opozorili reflektenti na potrebo in zahtevo poznavanja slovenskega jezika, ko vendar vsak poznavalec naših krajev ve, kako je to znanje neobhodno potrebno za vsako nameščenje med našim ljudstvom; in doslej se je to tudi vpoštevalo in vselej zahtevalo! Ne moremo si namreč prav predstavljati, kako bi mogel izvrševati res uspešno svoj poklic kak zdravnik v čisto slovenskih krajih, ako on ljudstva ne razume in tudi ljudstvo njega ne. Tudi je verjetno, da bo marsikateri zdravnik dobro premislil, preden se obveže na delovanje med občinstvom, s katerim se more sporazumevati edino le s pomočjo tolmača!«

Za učitelje istrskih in furlanskih pokrajin. Generalni civilni komisar č. Ciuffelli, pričakujoč ukrepov za ureditev gmotnih razmer učiteljev v Julijski Benečiji, je odredil, da se izplača vsem učiteljem istrskih in furlanskih pokrajin, kateri so redno prevzeli svoja mesta, kot predujem s pridržkom izenačbe, aconto 100 lir na mesec od meseca septembra dalje, nekvarno prejšnji določitvi dobe, po kateri prenehajo gmotna izboljšanja.

Pristojbina za vožnjo v avtomobilih s taksometri. Civilni komisar za Trst in okolico je določil pristojbino za vožnjo v avtomobilih s taksometri in sicer: V mestu in predmestju po dnevu od 6 do 21, za prvih 800 m 2 liri, za vsakih nadaljnih 200 m 20 stotink; ponoči od 21 do 6, za prvih 600 m liri, za vsakih nadaljnih 200 m 20 stotink. V okolici po dnevu in ponoči (Sv. Križ, Prosek, Kontovelj, Opčine, Padriče, Trebče, Gropada, Bazovica, Lipica, Lonjer in Katinara) za prvih 500 m 2 liri, za vsakih nadaljnih 125 m 20 stotnk; za vsako prtljago, ki se ne more postaviti v notranjost voza, 50 stotik. Kjer se avtomobil ustavi, se računa po taksometru 20 stotink za vsaki 2 minuti. — **Pravila.** Potovalec je dolžan plačati znesek za vožnjo, ki ga kaže taksometer, ko se avtomobil ustavi. Šofer ne sme zahtevati večje svote nego jo določa taksometer. Med vožnjo mora šofer vzdigniti zastavico in jo znižati, ko je odpravil službo. Če ima šofer na taksametru dvignjeno zastavo, ne sme odkloniti službe nikomur, ki bi se hotel peljati, izvzemši pijancem in drugim nespodobno oblečenim osebam. Služba je omejena le za Trst in njegovo okolico. Šofer mora voziti na določeno mesto po najkrajši poti, če ne želi potovalec izrecno po drugih poteh priti do cilja. Kršitelji pristojbine in pravil se kaznujejo z globo od 2 do 200 lir.

Slovensko gledališče. Nocoj, točno ob 20, se uprizori krasni igrokaz v petih dejanjih »Bratje sv. Bernarda« z g. Kraljem v glavni ulogi. V večjih ulogah nastopijo ga. Silova, gdč. Mezgečeva ter gg. Sila, Požar, Terčič, Boleslavski, Šimenc, Bratuž, Goriup, Mikolič, Pavletič in rHeščak. Delo, ki si je vsled svoje originalne snovi pribornilo prvo mesto na gledaliških odrih, nam kaže pestro sliko meniškega življenja. Pisatelj Ohorn, nam prinaša v svojem krasnem delu, vsakovrstne značaje, jedrnato zarisane, čiste, proste in resnične. Ta igrokaz se odlikuje posebno v tehniki. Da se predstava izpopolni, si je gledališko vodstvo preskrbelo v to svrho potrebne kostume in nove kulise. Igrokaz je razun tega zelo poučljiv, in med občinstvom se opaža že sedaj veliko zanimanje za to predstavo. Sl. občinstvo je naprošeno, da si pravočasno preskrbi listke, ker se zagrinjalo odpre točno ob 20. Vstopnice so v predprodaji pri gledališki blagajni v veži Narodnega doma.

»Glasbena Matica«. Danes ob 15 je odborova seja, h kateri so vabljeni tudi gg. poverjeniki orkestra in pevskega zbora.

Mestna zastavljalnica. V četrtek dopoldne se bodo prodajali razni zapadli dragoceni predmeti serije 143, popoldne razno perilo in obleka.

Tržaška kmetijska družba. V nedeljo se je vršil sestanek v Gropadi, katerega se je udeležilo veliko število kmetovalcev iz Gropade in bližnjih vasi. Tajnik je vse navzoče lepo pozdravil ter obširno govoril o važnosti kmetskega stanu, o živinoreji, o nabavi krav, o znakih dobre molzne živine, o postopanju pri kupovanju živine, o načinu osem do štirinajstdnevne preskušnje kupljene molzne živine ter omenil, da je odbor naše družbe sklenil poslati v Italijo, na Kranjsko in če bi kazalo tudi drugam, nekoliko naših odbornikov-kmetovalcev, da nakupijo dobre molzne živine, na kar so nekateri kmetovalci izjavili, da bi tudi oni radi šli z odborniki na svoje lastne stroške ter privedli za se in za svoje sovaščane nekoliko dobrez molzne živine Nadalje je tajnik govoril o travniškem gospodarstvu, o pomnoževanju zemljiške posesti potom čiščenja travnikov in pašnikov ter o potrebi intenzivnega obdelovanja zemlje v svrho povišanja produkcije. Vzpodbujal je navzoče kmetovalce k resnemu delu in k opustitvi politike, ki je vsemu človeštvu prinesla toli grenke sadove in trdo pokoro za storjene pogreške. Na to se je ustanovil gospodarski svet, v katerega so bili izvoljeni kot zaupniki gg. Berce Lovrenc št. 2 in Berce Ivan št. 8 v Gropadi. — Pri nadaljni razpravi so se naši gropajski in gornjeokoličanski kmetovalci z žalostnim srcem pritoževali, da ni nikjer več dobiti dela vsled zastoja trgovine in obrti, ter z radostjo spominjali onih zlatih časov, ko so z vladnimi podporami čistili svoje travnike, skrupljali in vozili kamenje ter popravljali kot samostojni mali podjetniki bližnje ceste, tedaj ko si je lahko vsak držal po enega vola, ki mu je donašal z vožnjo lep dobiček, a sedaj da jim je ta za njihov obstoj na slabih kraških tleh velevažen zaslužek odvzet in da je pridobivanje in prevažanje grušča v velekapitalističnih rokah, kjer da morajo naši okoličani, mesto da bi trebili po svojih njivah in travnikih kamenje ter poboljševali ta revna tržaškookoličanska tla, mučiti se s težkim delom vadljenja kamenja za borni zaslužek, s katerim ne morejo s svojimi družinami vsled velikanske draginje ne umreti in ne živeti. Prosili so, da bi se kmetijska družba zavzela za to, da bi zopet dobili prejšnja dela za skupljanje in prevažanje grušča, ki so pred časom tverila nekak njihov mali monopol, in bi se potem s tem večjim veseljem lotili čiščenja njiv in travnikov, ki bi dajali mnogo boljši in že izgotovljeni gruščpo konkurenčnih cenah. Tajnik je obljubil, da bo njihovo prošnjo predložil odboru, da se bo pa vsled obstoječih razmer v tej zadevi dalo težko kaj doseči, na kar se je zahvalil na obilni udeležbi ter zaključil gospodarsko razpravljanje.

Razprodajalne aprovizacijske komisije so prodale meseca septembra za 1,290.189'51 lir blaga.

Zastrupljenje z gobami. V občinskih hišah štev. 511 pri Sv. Alojziju stanuje tudi čevljar Bisconti. V stanovanju, ki obstoja iz kuhinje in sobe, stanuje cezun njega in njegove številne družine tudi nekoliko Italijanov iz kraljestva, tako da se nahaja v tem itak majhnem stanovanju 15—20 oseb. Razmere, v katerih živi Bisconti, niso torej najboljše. Toda kjer je ena nesreča, pride kmalu še druga, pravijo stari ljudje. Tako se je zgodilo tudi nesrečnemu čevljarju. Njegovi otroci so nabrali včeraj v bližnjem gozdu gobe za večerjo. Družina ni še dobro povečerjala, ko je začutil zdaj ta, zdaj oni krče v želodcu in nekako trganje v glavi. Bilo je takoj jasno, da so bile gobe strupene. Eden sosedov je tekel na orožniško postajo, odkoder je telefoniral na rešilno postajo. Zdravnik je prihitel in izpral šestim članom družine želodce. Trije so prišli kmalu k sebi, toda stanje treh čevljarjevih vnukov je še vedno precej nevarno.

— Tudi v neko stanovanje v hiši št. 8, v ulici Chiozza so klicali sinoči ob 5 zdravnika rešilne postaje. Zdravnik se je takoj podal na lice mesta in našel pet oseb, ki so se tudi zastrupile z gobami. Izpral jim je želodce in jih pustil v domači oskrbi.

Radi škatlje vžigalic. V mirodilnico Izidorja Kumarja v ul. Udine št. 29 je prišla včeraj mala deklica, ki je zahtevala škatljo vžigalic in jo tudi dobila. Neka ženska pa je zapazila, da škatlja nima predpisanega števila in zato je ovadila Kumarja kvesturi, ki je poslala dva agenta, da bi napravila preiskavo v njegovi mirodilnici. Agenta sta izvršila preiskavo in našla 40 škatljic vžigalic še iz predvojnega časa. Kumar se je izgovarjal, češ, da je imel vžigalice za lastno rabo. Agenta mu tega nista verjela in ga aretirala. Kumar je padel v omedlevico. Agenta sta ga začela, misleč, da samo pretvarja, vlačiti po tleh in ga pretepati. Ko je prišel Kumar k pameti, je moral iskati pomoči na rešilni postaji, odkoder so ga spravili v bolnišnico, kjer pa Kumar ni hotel ostati. Pustili so ga zato domov.

Tatvina. Tatovi so preteklo noč vdrli v trgovino Alojzija Bronta (?) v ul. Barriera 10 in odnesli za 10.000 lir blaga. Škoda je krita z zavarovalnino.

Še o tatvini pri Polaku. Ukradeni čevlji so bili vredni 36.000 lir. Kvestura je aretrala pet oseb, toda ni gotovo, ali so bile dotične osebe udeležene pri tatvini. Oblasti poizvedujejo.

Za 4000 lir sladkorja sta ukradla Ignac Signoretto in Fran Zupansich v skladišču Franca Busettija v ul. G. Vasari. Sreče pa nista imela, ker so ju kmalu aretirali in ukradeni sladkor oddali lastniku.

— Ravnotako se je zgodilo desetniku Emilu Orrecchiju in vojaku Rudolfu Parisaniju. Oba sta odprla železniški voz na južni postaji in ukradla za 800 lir čokolade in za 200 lir žabnic.

— Skozi okno so vdrli preteklo noč neznani tatovi v elektrarno »Isonzo« v ul. Gelsomini 3 in ukradli 438 bakrenih precepov, vrednih 500 lir.

— V likalnico Marije Cetrtnikove v ul. Fulvio Testi so vdrli preteklo noč tatovi. Pri tem poštenem delu jih je nekdo preplašil, ker so jo odkurili — praznih rok.

— Za 630 lir sira, salama in likerjev so odnesli preteklo noč neznani požeruhi iz trgovine Antonije Repove v ul. Tigor.

Porotno sodišče.

Bratomor.

Včeraj se je pričela razprava proti Ivanu Švabu, staremu 20 let, kmetu, iz Zazida pri Dekanih; obtožen je, da je ubil svojega lastnega brata Andreja, katerega je sovražil zaradi gospodarskih vzrokov. Sploh ni bilo v hiši prava sreče, ker so se vedno prepirali, na eni strani Ivan Švab in njegova mati Ana, na drugi pa Andrej.

Obtožnica pravi, da je sklenil Ivan že prej, da se iznebi brata; 14. majnika t. l. pa je počakal priliko, da se je vrnil brat domov in šel na kakor po navadi spat na senik. Ko je Andrej trdno spal, se mu je približal brat Ivan in ga trikrat udaril s sekiro, po glavi, vratu in trebuhu; ubogi ranjenec je v istem hipu za vedno zaspal. Nato se je Ivan vrnil v hišo in povedal materi, kaj je storil; kruta mati mu je potem pomagala prenesti truplo umorjenega Andreja na neko mesto, katero imenujejo tamošnji prebivalci »Jerubine«, nedaleč od Zazida. Orožniki so pozneje, po izpovedbah matere Ane Švab, našli tam truplo umorjenega Andreja.

Ko so orožniki aretirali Ivana Švaba, je leta takoj priznal svoj zločin; pred preiskovalnim sodnikom je pripovedoval, da se je onega dne, 14. majnika, prepiral z bratom, kateri mu je grozil z nožem, da ubije njega in mater; tudi mati je zatrjevala, da sta se njena sinova onega dne prepirala in da je grozil Andrej njenemu sinu Ivanu s smrtjo. Drugi domačini pa niso slišali, da bi se bila brata prepirala in da bi bil Andrej na kakšen način grozil Ivanu.

Ko so privedli pri včerajšnji razpravi obtoženca v dvorano, je prosil leta naj ga puste ven na zrak, ker mu je slabo, kar so mu tudi dovolili. Ko se je vrnil v dvorano, je pripovedoval, da je bil njegov brat nasilnež, da je zapravil vse svoje premoženje, ki je je podedoval po očetu, in da je zahteval, naj mu odstopijo tudi drugi svoje dele. Obtoženec ni mogel več nadaljevati.

Porotniki so predlagali, naj se razprava odgodi; sodišče je sprejelo predlog, in razprava se je prenesla.

— Z včerajšnjo razpravo se je zaključilo drugo letošnje zasedanje porotniškega zbora. Nove razprave se začnejo črez 5 tednov.

Borzna poročila.

V Trstu, dne 15. oktobra 1919.

Tečaji:

Jadranska banka	250—255
Cosulich (Austroamericana)	482— 490
Dalmatia (Parobr. dr.)	290— 300
Gerolimich	1380— 1410
Lloyd	825— 845
Lussino	1425— 1475
Martinolich	380— 390
Navigazione Libera Triestina	1360— 1380
Oceania	410— 420
Premuda	560— 580
Tripcovich	480— 490
Assicurazioni Generali	16500—16750
Riunione Adriatica	3075— 3150
Ampelea	430— 440
Cement Dalmatia	275— 285
Cement Spalato	330— 345
Čistilnica petroleja	1780— 1830
Čistilnica riža	280— 290
Krka	355— 365
Tržaški Tramway	223— 228
Tržaška tvornica olja	900— 950

Poslano*)

Došlo mi je iz Trsta moje »Drugo berilo za obče ljudske šole«, v katerem se nahajajo velike napake, ki se morajo pripisati edino le neznanju in površnosti italijanskega črkostavca. Obžalujem, da ni lastnik tiskarne gosp. Spazzal poveril tiskanja slovenskemu črkostavcu. Tudi moja pesem na strani 73 »Na vrtu« je v začetku tretje kitice nepravilno ponatisnjena, čeravno sem jo petkrat popravil. Začeti se mora tako:

»No hitro Damjanka
tolaži se in smeje« i. t. d.

Poskrbim, da bodo ostali zvezki pravilnejši od prvega, in v II. izdaji tega »Berila« se bodo vse napake popravile. Gg. učitelje ljudskih šol prosim, naj sami popravljajo črkostavca.

Dr. A. De Micheli
ravnatelj drž. realke v Idriji.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu veleva zakon.

---

†

Potrti globoke žalosti naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljubljena soproga, mati, sestra, tašča, stara mati, gospa

TEREZIJA PETROVČIČ

danes po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu preminula.

Pogreb naše predrage pokojnice se bo vršil danes, v četrtek, 16. t. m. ob 14.30 iz Grete Serbatoio št. 121 na pokopališče k sv. Ani v provizorični grob, odkoder bo svoječasno prepeljana na domače pokopališče v Postojni

Franc, posestnik in trgovec v Postojni, soprog; Franc, sin; Marija por. Kontija, Frančiška por. Žarjal, Josipa por. Milovanović, Iva por. Smrekar, hčere, brat, sestra, nevesta in zetje

POSTOJNA-TRST, 14. oktobra 1919

Novo pogrebno podjetje Trst. Corso V. E. III. 47.

---

†

Užaloščena sestra Alojzija Bandaz, svak Andrej in družini Jevšek in Raholin naznanjajo tužno vest, da je njihova ljubljena sestra, svakinja in teta

Terezija Raholin

učiteljica roč. del iz Ročinja

po mučni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v petek, 17. t. m. ob 10 iz mrtvašnice mestne bolnišnice na pokopališče k Sv. Ani.

TRST, 15. oktobra 1919.

Brez posebnega obvestila.

Novo pogrebno podjetje Corso V. E. III. št. 47.

MALI OGLASI

se računajo po 10 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 1'—. Debele črke 20 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 2'—.

KOVAČA, kateri bi prevzel tudi oskrbo v elektrarni z dobrimi spričevali išče Valčni mlin W. Jechmann, Aljovščina.

IŠČE se italijansko-slovenski korespondent zmožen tudi nemškega jezika in knjigovodstva. — Valčni mlin W. Jechmann, Aljovščina.

PRODA se v Škednju nova hiša, sezidana l. 1913, pripravna za gostilno. Naslov pove inser. odd. Edinosti. 4223

LIKVIDACIJA materijala za kolesa, avtomobile, kavčuka za avtomobile in polnih črev za tamione. Tabucchi, ul. 30. oktobra 19, Trst. 4224

V ILIRSKI BISTRICI št. 136 se proda: 6 konj 2-7 let, 1 breja 4letna krava, 1 breja junica, 2 mladi junici, 1 bik plemenjak švicarske pasme 20 mesecev star in gospodarski vozovi. 12 ha arodirana posestva večinoma sadovnjak in 9 oralov lepega gozda.

KROJAČ PAVEL PESTOTNIK, ul. Gatteri 44, se priporoča slavnemu občinstvu iz mesta in okolice. 3983

TRGOVSKEGA VAJENCA za trgovino jestvin išče za takojšnji nastop. Ulica Genova (prej Campanile) 13. Ivan Blečovec. 4218

HIŠA na Opčinah št. 378 (Costantini), dvonadstropna, s 6 stanovanji, 2 trgovinama, skladiščem, dvoriščem in vrtom je na prodaj. Ponudbe sprejema dr. Ivan Kunovec, odvetnik v Trstu Oberdankov trg 5, I. 4214

PRODA se hiša z gospodarskim poslopjem, velikim vrtom in zemljiščem v Selcih pri Št. Petru, ležeča ob državni cesti Postojna-Reka. V hiši nahajala se je mnogo let velika trgovina s mešanim blagom. Pojasnila daje Franc Dekleva v Slavini pošta Prestranek.

UGODNA PRILIKA! Proda se hiša ob glavni cesti z gospodarskim poslopjem, staro gostilno, z vrtom, vočnjakom in kletjo, pripravna za vsako obrt. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 4212

KROJAČNICA Avgust Stular ul. S. Francesco d'Asisi štev. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3367

KDOR se hoče spominjati svojih mrtvih, naj si nabavi družinski spomenik za L 1600. Ulica Rossetti 38 A. P 712

Vsi oni, kateri nam po prejemu računa od našega inseratnega oddelka pošljejo denar, naj blagovole napisati na odrezek poštne nakaznice, — število dotičnega računa. —

Šolski zvezki in druge šolske potrebščine se dobijo na drobno in debelo v **Knjigarni Kat. Tisk. društva v Gorici, ul. Carducci št. 2.**

Cenjeni inserenti, kateri nam pošiljajo oglase z dežele, naj nam oproste, če je oglas šele 10-15 dni pozneje objavljen, ker temu nismo krivi mi, ampak neurejene poštne razmere. — Prosimo tudi, da se oglasi plačajo antecipatno.

Izgubil sem tedensko knjigo (libro settimanale) na poti od Senožeč do Opčin. Kdor jo je našel, je naprošen, da jo prinese na openski ali sežanski župni urad proti primerni nagradi.

Bratje Gentili in Križmanič
ul. Nazzini 40 (vogal ul. S. Lazzaro)
Za prihodnjo sezono:
bogata izbira volnenega blaga, barchenta moškega blaga, volnenih odej, za ples in
lastno izdelovanje vatiranih odej.

Zobozdravniški kabinet
ulica Chiozza št. 5, I. nadstr.
Sprejema od 9—13 in od 15—17. Izvršujejo se umetni zobje v kakršnemsibodi sistemu z nebom in brez neba po moderni tehniki.
Posebej se dovaljuje mali inovitim slojem olajšava v plačilu — Najugodnejše cene.
Dr. F. Tamburini
MARIO MORO, tehnični vodja.

PFAFF Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški izdelki
Seidel & Neumann in „Singer" Gast & Gasser
Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popravljanje.
Tvrdka ustanovljena l. 1873
FRANCESCO BEDNAR
Trst, ul. Campanile 1

ZLATARNICA G. PINO, TRST
se nahaja za Korzu št. 15 (bivša zlatarnica G. ZAKOVITZ & Figlio)
Velika izbera srebrnih in zlatih ur, uhanov, verižic itd.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. MRAČEK TRST
Corso 24, I. nadstropje
Ordinira od 9-12 dop. in od 3-6 pop.
Brezbolestno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje

Naprodaj
je še dobro ohranjen planino, citre in moderna pisalna miza. — Naslov pove inseratni oddelek Edinosti.

Najboljše **OLJE** vseh vrst
se dobi po konkurenčnih cenah v Trstu ulica Commerciale št. 5, pri trvrdki
J. Pipan & Co

Dr. FRANZUTTI
ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ulica Genova št. 13, I nadstr. (prej ulica Campanile) Tehnični vodja A. Johnscher, dolgoletni asistent Dr. J. Č. Trnka - Izdiranje zob brez bolečin. Plombiranje. Umetni zobje

---

Opeko (zidake)
prodaja na vagone po 2200 komadov Delniška družba kranjskih parnih opekaren Trnovo pošta II. Bistrica.

UMETNI ZOBJE
z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obrobki
VILJEM TUSCHER konc. avstr. ogr. zobozdravnik
TRST, ul. 30. oktobra (ex Caserma) 16, II.
Ordinira od 9 predp. do 6 zvečer.

JADRANSKA BANKA
Deln. glav. K 30,000.000, Reserve K 5,500.000
Centrala: TRST
Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Spitalj, Split, Šibenik, Zadar
Ekspozitura: Kranj.
Obavlja vse v bančno stroko spadajoča posla
Sprejema vloge
na hranilne knjižice proti 3½%, letalni obrestim v dinarjih proti 3% letalni obrestim. Za odpoved naveznje zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se dajo pogoditi od slučaja do slučaja.
Daje v najem varnostne predale (Cassette di sicurezza).
Blagajna posluje od 9.30—12.30 in 14.30—16.

Slovensko gledališče v Trstu.

12. predstava. Sezona 1919-20.

Nocoj, točno ob 20

Bratje sv. Bernarda.

Igrokaz v petih dejanjih. Spisal Anton Ohorn. — Poslovenil Franc Kobal. — Režiser Emil Kralj.

Izvzemši drugo dejanje, ki se vrši v Zakotnikovem stanovanju, se ostala štiri dejanja vrše v samostanu Bratov sv. Bernarda in sicer: prvo v refektoriju, tretje v kapiteljski dvorani, četrto na vrtu in peto v celici patra Fridolina.

* * *

CENE: Pritličje: Prve tri vrste po 5 L. Druge štiri vrste po 4 L. Tretje štiri vrste po 3 L. Četrte štiri vrste po 2 L. — Galerija: Sedeži po 2 L. — Stojišča v pritličju in na galeriji po 1 L. — Dijaške vstopnice po 50 stot. — Lože po 20 L. — Vstopnice so v predprodaji od 10 do 12 in od 15 do 17 v veži Narodnega doma.